

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 4. juni 2025

Sag BS-6847/2025-HJR

Topdanmark Forsikring A/S
(advokat Nicolai Mailund Clan)

mod

Ankestyrelsen
(selv)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Glostrup den 23. januar 2024 (BS-24494/2022-GLO) og af Østre Landsrets 23. afdeling den 8. oktober 2024 (BS-24448/2024-OLR).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen, Rikke Foersom og Mohammad Ahsan.

Påstande

Kærende, Topdanmark Forsikring A/S, har gentaget sin påstand om, at det tillades Topdanmark Forsikring at fremlægge observationsrapporterne for den 26.-29. september 2022, 10.-12. januar 2023, 23. januar 2023 og 1. februar 2023.

Indkærede, Ankestyrelsen, har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

A var den 24. februar 2015 ude for en færdselsulykke i forbindelse med sit arbejde som taxachauffør. Ved afgørelse af 15. september 2017 anerkendte Ankestyrelsen As nakkegener efter færdselsulykken som en arbejdsskade og fastslog, at han havde ret til godtgørelse for varigt mén på 10 %. Af afgørelsen fremgår bl.a.:

"Begrundelsen for afgørelsen om varigt mén

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du har følger efter arbejdsskaden, der skønsmæssigt svarer til et varigt mén på 10 procent.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi lægger til grund, at du har fået anerkendt smerter i nakken som en arbejdsskade.

Vi lægger vægt på dine oplysninger om, at du har konstante smerter i nakken, som forværres ved belastning. Du tager smertestillende medicin i form af Ibuprofen, Gabapentin, Tramadol og Panodil efter behov.

Ifølge de lægelige oplysninger har du indskrænket bevægelighed i alle retninger og udtalt ømhed i samtlige muskler perikranielt og i skulder-nakkeregion.

Dine gener fremgår ikke direkte af méntabellen, men vi har sammenlignet med méntabellens punkt B.1.1.3. om middelsvære, daglige nakkesmerter uden eller med let bevægeindskrænkning, eventuelt med udstrålende armsmerter, og eventuelt lettere somatiske, kognitive og affektive ledsagesymptomer til 10 procent.

Vi vurderer, at dine gener er sammenlignelige med punktet i méntabellen, fordi du har middelsvære daglige nakkesmerter og let bevægeindskrænkning i nakken.

Vi er opmærksomme på, at du tidligere har haft gener fra nakken. Vi finder dog ikke grundlag for, at nedsætte godtgørelsen for varigt mén som følge af disse, da du ikke har haft væsentlige gener fra nakken i perioden 2010 og frem.

Du har derfor ret til godtgørelse for varigt mén på skønsmæssigt 10 procent."

Endvidere traf Ankestyrelsen den 10. december 2021 afgørelse om As tab af erhvervsevne. Af afgørelsen fremgår bl.a.:

"Afgørelse

Vi har i brev af 14. oktober 2021 meddelt, at vi på baggrund af Retslægerådets udtalelse af 4. december 2020, indhentet i forbindelse med retssagen mellem A og Ankestyrelsen, har besluttet at genoptage behandlingen af sagen på ulovbestemt grundlag.

Du har også, sideløbende med retssagen, klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om tab af erhvervsevne af 14. juni 2019. Vi har inddraget prøvelsen af denne afgørelse i sagen.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ret til 65 procent i erstatning for tab af erhvervsevne som en løbende ydelse i perioden 24. maj 2016 til den 26. november 2017. Vi forhøjer derfor erhvervsevnetabsprocenten fra 20 til 65 procent.

Denne afgørelse træder i stedet for vores afgørelse af 18. juni 2018, der ikke længere gælder.

- Du har ret til 90 procent i erstatning for tab af erhvervsevne fra den 27. november 2017. Vi forhøjer erhvervsevnetabsprocenten fra 30 til 90 procent. Afgørelsen er endelig."

Topdanmark Forsikring, der var forsikringsselskab for As arbejdsgiver, anlagde den 28. juni 2022 retssag mod arbejdsskademyndighederne med påstand om, at arbejdsskademyndighederne skulle anerkende bl.a., at A som følge af arbejdsskaden hverken havde pådraget sig et varigt mén på 5 % eller derover eller et midlertidigt eller endeligt erhvervsevnetab på 15 % eller derover.

Under retssagen ønsker Topdanmark Forsikring at fremlægge observationsmateriale vedrørende A. Der er tale om en række observationsrapporter samt foto- og videomateriale optaget nogle af de dage, hvor der er foretaget observation. Observationsmaterialet skal ifølge Topdanmark Forsikring forelægges for bl.a. Retslægerådet med henblik på, at rådet kan foretage en lægefaglig bedømmelse af årsagssammenhængen mellem arbejdsskaden den 24. februar 2015 og As gener. Ankestyrelsen protesterer mod fremlæggelse af de observationsrapporter, der er udarbejdet efter sagens anlæg, under henvisning til at fremgangsmåden i retsplejelovens § 297 ikke er fulgt.

Ved kendelse af 23. januar 2024 bestemte Retten i Glostrup, at observationsrapporterne udarbejdet efter sagens anlæg ikke kan fremlægges under retssagen. Af byrettens begrundelse fremgår:

"Bilag 15 består af en række observationsrapporter i tiden fra 29. marts 2022 til 1. februar 2023 udarbejdet af personer, som, retten efter det foreliggende lægger til grund, på tidspunktet for udarbejdelsen af rapporter var ansat hos Topdanmark Forsikring A/S.

Topdanmark Forsikring A/S anlagde den 28. juni 2022 sag mod Ankestyrelsen. Der er enighed mellem parterne om, at sagen på nuværende tidspunkt udgør en prøvelse af Ankestyrelsens afgørelser af 15. september 2017 (bilag A) om varigt mén og 10. december 2021 (bilag 9) om erstatning for tab af erhvervsevne.

Bilag 15 er ikke en skriftlig erklæring om forhold af teknisk, økonomisk og lignende karakter, men en sammenskrivning af erklæringer vedrørende faktisk observerede forhold fra personer, der vil kunne afhøres som vidner under sagen. Rapporterne indeholder såvel gengivelser af faktiske objektive oplysninger som observatørernes fortolkning af det observerede.

Observationsrapporterne findes efter deres indhold at være omfattet af retsplejelovens § 297, stk. 1.

Allerede fordi bilaget for så vidt angår observationerne efter sagsanlægget er indhentet uden rettens forudgående tilladelse og dermed ikke i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 297, stk. 1, kan disse dele af bilaget ikke i medfør af denne bestemmelse fremlægges.

Retten finder efter de i sagen nedlagte påstande ikke i øvrigt grundlag for at tillade Topdanmark Forsikring A/S at fremlægge de observationsrapporter, der vedrører tiden efter sagsanlægget.”

Den 8. oktober 2024 stadfæstede landsretten kendelsen. Af landsrettens begrundelse fremgår:

”Landsretten er enig i byrettens begrundelse og resultat. Det, der er anført for landsretten, kan ikke føre til et andet resultat.”

Parternes synspunkter

Topdanmark Forsikring har anført navnlig, at observationsrapporterne efter deres karakter og indhold ikke udgør skriftlige vidneerklæringer omfattet af retsplejelovens § 297. Der er derimod tale om faktuelle beskrivelser af, hvad observatørerne har iagttaget om As aktivitetsniveau, som understøtter indholdet af fremlagte fotos og videoptagelser.

Endvidere er observationsrapporterne ikke udfærdiget på baggrund af spørgsmål til observatørerne, sådan som forarbejderne til retsplejelovens § 297 forudsætter, og fremlæggelse af rapporterne har heller ikke til formål at afkorte hoveforhandlingen.

Hvis Højesteret måtte nå frem til, at observationsrapporterne udgør skriftlige vidneerklæringer efter retsplejelovens § 297, vil det under alle omstændigheder være ubetænkeligt at fremlægge disse, idet rapporterne udfærdiget før og efter sagens anlæg i deres form er identiske. Den eneste reelle forskel er tidspunktet for udfærdigelsen, og det er således ikke mere betænkeligt at fremlægge rapporter udfærdiget efter sagens anlæg end rapporter udfærdiget før sagens anlæg.

Observationsrapporterne bør forelægges bl.a. Retslægerådet med henblik på, at rådet kan foretage en fuldstændig lægefaglig bedømmelse af As helbredsmaessige gener.

Ankestyrelsen har anført navnlig, at fremgangsmåden efter retsplejelovens § 297 ikke er fulgt, idet de omtvistede observationsrapporter er indhentet og fremlagt efter sagens anlæg uden rettens forudgående tilladelse. Rapporterne skal som følge heraf udgå af sagen.

Desuden vil det ikke være ubetænkeligt at fremlægge observationsrapporterne som alternativ til vidneførelse.

Observationsrapporterne er udfærdiget af ansatte hos Topdanmark Forsikring. Rapporterne er udtryk for observatørernes subjektive oplevelse af forløbet og indeholder dermed ikke alene objektive og faktiske beskrivelser heraf. Desuden må observatørerne som følge af deres ansættelse antages at have en interesse i sagens udfald, og deres fortolkning af forløbet kan derfor være påvirket heraf.

Endvidere vil forelæggelse af observationsrapporterne for Retslægerådet, der som nævnt indeholder observatørernes subjektive oplevelse af forløbet, kunne påvirke rådets udtalelse, som er af væsentlig betydning for sagens endelige udfald. Dette er også betænkeligt set i lyset af, at det først i forbindelse med en senere vidneforklaring under hovedforhandlingen vil være muligt at udfordre observatørernes subjektive beskrivelser i rapportererne.

Højesterets begrundelse og resultat

A var den 24. februar 2015 udsat for en arbejdsskade, og Ankestyrelsen traf den 15. september 2017 afgørelse om, at hans varige mén som følge af arbejdsskaden var på 10 %. Endvidere traf Ankestyrelsen den 10. december 2021 afgørelse om, at hans midlertidige erhvervsevnetab var på 65 %, og at hans endelige erhvervsevnetab var på 90 %.

Topdanmark Forsikring A/S, der var forsikringsselskab for As arbejdsgiver, anlagde den 28. juni 2022 retssag mod arbejdsskademyndighederne og anfægtede de nævnte afgørelser.

I den forbindelse har Topdanmark Forsikring bl.a. henvist til nogle observationer, som Topdanmark Forsikring både før og efter sagens anlæg har foretaget af As aktiviteter og adfærd. Observationsmaterialet består af observationsrapporter samt foto- og videomateriale for nogle af de dage, hvor der er foretaget observation.

Sagen angår, om der er grundlag for at nægte fremlæggelse af de observationsrapporter, der vedrører tiden efter retssagens anlæg den 28. juni 2022.

Spørgsmålet er i første række, om der er tale om skriftlige parts- eller vidneerklæringer, der skulle have været indhentet med rettens tilladelse efter retsplejelovens § 297. I anden række er spørgsmålet, om der i øvrigt er grundlag for, at observationsrapporterne nægtes fremlagt.

Højesteret finder, at observationsrapporter af den foreliggende karakter ikke udgør skriftlige parts- eller vidneerklæringer og allerede derfor ikke er omfattet af retsplejelovens § 297. Højesteret bemærker herved, at observationsrapporterne, der er baseret på en fysisk overvågning af A i det offentlige rum, indeholder observatørernes (samtidige) notater om hans aktiviteter og adfærd.

Der er således ikke grundlag for at nægte observationsrapporterne fremlagt med henvisning til, at de ikke er indhentet i overensstemmelse med fremgangsmåden i retsplejelovens § 297.

På den anførte baggrund, og da der ikke i øvrigt er grundlag for at nægte observationsrapporterne fremlagt, tillades Topdanmark Forsikring at fremlægge observationsrapporterne for den 26.-29. september 2022, 10.-12. januar 2023, 23. januar 2023 og 1. februar 2023.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse ændres således, at det tillades Topdanmark Forsikring A/S at fremlægge observationsrapporterne for den 26.-29. september 2022, 10.-12. januar 2023, 23. januar 2023 og 1. februar 2023.

I kæreomkostninger for landsret og Højesteret skal Ankestyrelsen inden 14 dage efter denne højesteretskendelses afsigelse betale 15.000 kr. til Topdanmark Forsikring A/S. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Kæreafgiften for landsret og Højesteret tilbagebetales til Topdanmark Forsikring A/S.